

BERLIININ AIVOT

Tarja Nurmi, arkkitehti SAFA

Reinhard Gerner

Foster and Partners

1, 2

Freie Universität Berlin sijaitsee Dahlemin kaupunginosassa.

3, 4

Siipimäisiä, pohjamuodoiltaan aaltomaisia keskiakselin suhteen symmetrisiä lehterikerroksia on kolme. Suuresta kirjamäärästä ja lukuisista työpisteistä huolimatta sisätila tuntuu avaralta.

1 Freie Universität Berlin on yksi kaupungin kolmesta suuresta yliopistosta. Se sijaitsee Dahlemin kaupunginosassa.

Uusi tulokas hajanaisella yliopistokampuksella on osuvasti Berliinin aivoiksi nimitetty filologisten tiedekuntien kirjasto. Se on osa laajempaa, alun perin *Candilis Josic Woodsin* suunnittelemaa rakennuskompleksia, joka vuorostaan perustuu *le Corbusierin* moduulijatteluun. Tätä rakennusta pidettiin myös strukturalismin ensimmäisenä esimerkkinä. *Foster and Partners* on vastannut myös alkuperäisen metallipäällysteisen rakennuksen korjaus- ja uudistustyöstä: sekä corten- teräksisissä julkisivussa että rakennuksen rungossa oli teknisiä vaurioita, pahimpana haittana asbesti. Berliiniläiset kutsuivatkin kompleksia nimellä Rostlaube.

Uusi, muodoltaan pääнкуorta muistuttava kirjasto on sijoitettu alkuperäistä ideaa kunnioittavasti uudistetun yliopistorakennuksen sisäpihoille siten, että sen alta on purettu joitakin pienempiä rakennuksia. Aiemmin useaan alakirjastoon jaettu toiminta on nyt koottu suureksi ja tilankäytöltään tehokkaaksi kokonaisuudeksi, joka käsittää 11 tiedekunnan kirjat. Niitä on yhteensä noin 700 000 kpl. Yhteen keräämisen hyötynä ovat olleet myös kirjaston parempi suorituskapasiteetti ja pidemmät aukioloajat.

Rakennus on rakenteiden osalta tietynlainen sekasikiö, mutta kokonaisuus on poikkeuksellisen oivaltava. Pohjakaava ja muoto muistuttavat aivoja lohkoineen, ja nimityksen keksi rakennustöiden aloittamisen kunniaksi pidetyssä juhlapuheessaan yliopiston entinen rehtori, professori *Peter Gaehtgens*.

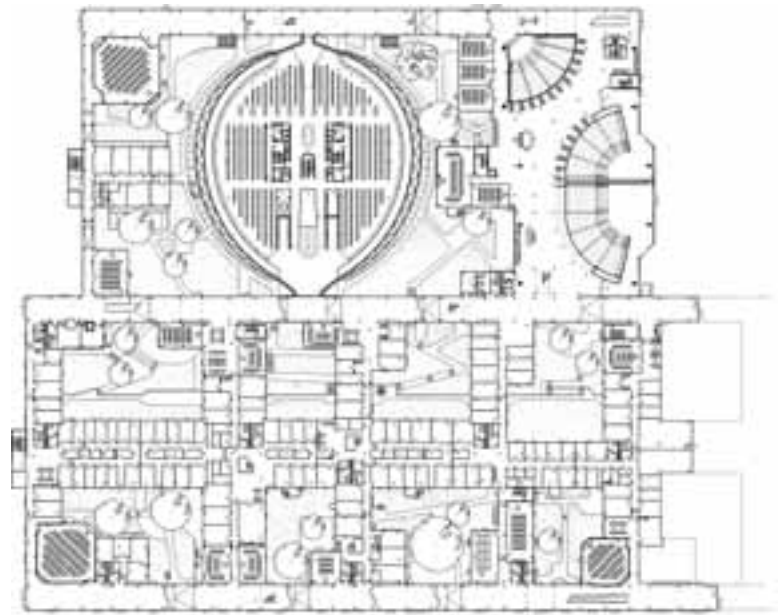
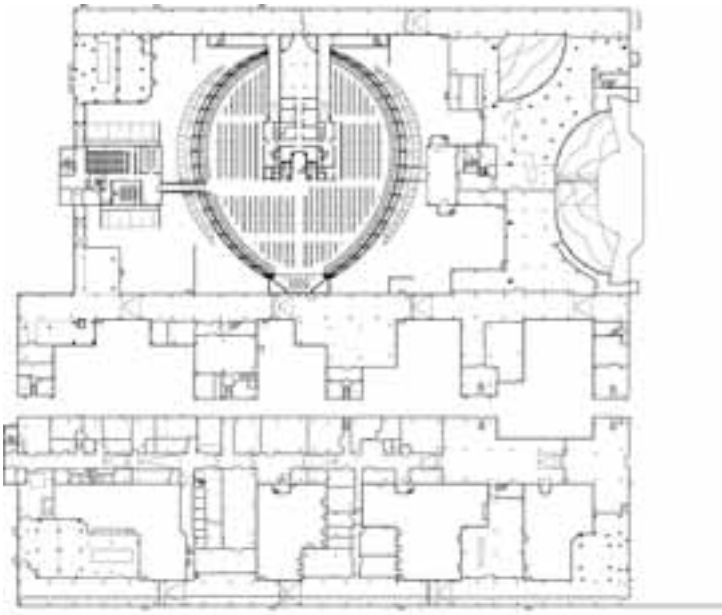
Koppamaisen suurtilan ulkoseinistä erillään oleva kirjasto- ja opiskeluosaston runko on rehellisesti esillä. Ilmanvaihtojärjestelmästä ja kokonaisratkaisusta johtuen eri kerrosten alakatot ja koko rakenne ovat näkyvillä: puhdasta, paikalla valettua teräsbetonia.

Ulkokuoren muodostaa hilomainen teräskupoli, johon liittyy kalvomainen, lasikuituinen sisäpinta ja lasi- ja alumiinielementein päällystetty ulkovaippa. Varsinainen uudisrakennus ei nouse merkittävästi alkuperäisen rakennuskompleksin yläpuolelle, vaikka se onkin kauempaa hahmotettavissa. Parhaiten talon löytää käyntiosoitteen perusteella. Jollei, on parasta rohkeasti kysyä.

KUPOLI JA BETONISET KIRJALEHTERIT

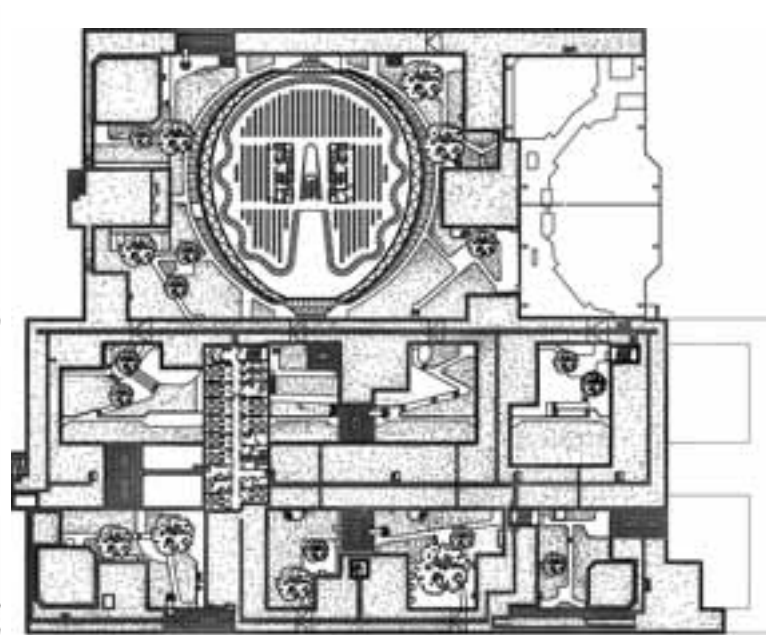
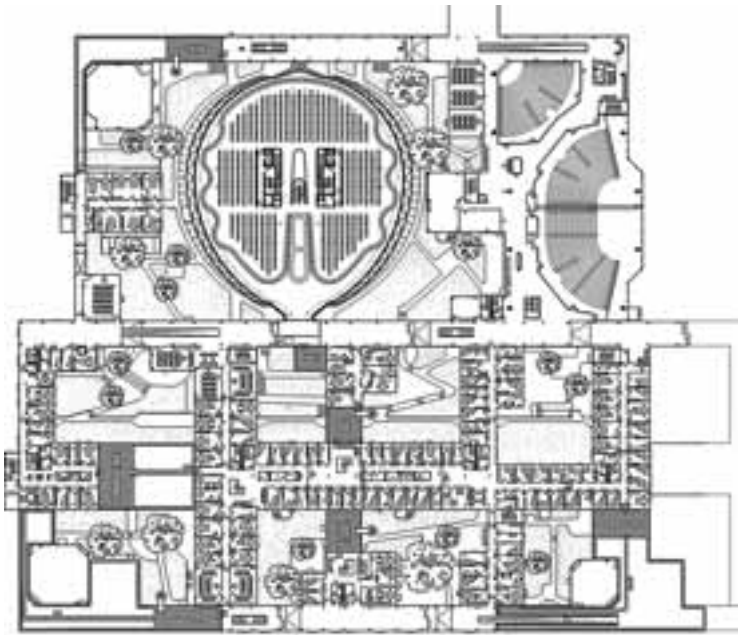
2 Teräsrakenteinen kupoli ilmatiloineen toimii talon

5

7

6

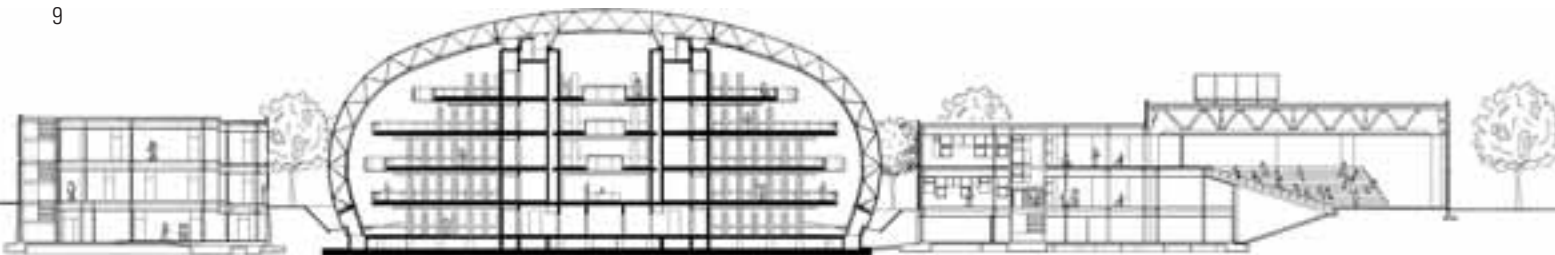
8

Foster and Partners

5 - 8
Pohjapiirroksset.

9
Leikkaus.

9

Foster and Partners

10

Tarja Nurmi

ilmanvaihtojärjestelmän ja ns. energiakonseptin osana. Sen ulkokuori on päällystetty lasi- ja alumiinielementeillä, himmelimäinen teräsrakennelma taas on "ontto". Sisäpuolen valkea, hieman purjemaaisesti pingottuva lasikuitukalvo käsittää myös läpinäkyviä, suorakulmaisia saarekkeita.

Sekä sisältä että ulkoa voi nähdä melonin keltaiseksi maalatun teräsrakennelman. Talon jännittävä rakenne viestitty näin sekä vierailijoille että käyttäjille. Viisaampi ymmärtää, että ratkaisu ei ole ai-noastaan *pro forma*, muodon vuoksi.

PALLOMAISEEN MAHTUU

Tilankäyttö on optimaalinen, sillä suuresta kirjamäärästä ja lukuisista työpisteistä huolimatta sisätila tuntuu poikkeuksellisen avaralta. Arkkitehti on halunnut luoda myös miellyttävän ja häiriöttömän työskentelyilmapiiriin.

Sisätilat rakentuvat vapaan seisovan betonisen rakennelman ympärille siten, että eri kerrostasojä yhdistää kaksi vertikaalista valtasuuntaa, kuin aivoista alas kaulaan. Näihin betoniin torneihin sijoittuvat pituusakselin suhteen symmetrisesti väljät poistumistiet sekä saniteetti- ja aputilat.

Siipimäisiä, pohjamuodoiltaan toistensa kanssa aaltomaisesti keskustelevia, keskiakselin suhteen symmetrisiä lehterikerroksia on kolme. Niiden välissä sijaitsee betonirakenteinen avoporras, joka ikään kuin houkuttelee liikkumaan koko tilassa. Por-

10

Arkkitehti on halunnut luoda myös miellyttävän ja häiriöttömän työskentelyilmapiiriin.

11

Teräsrakenteinen kupoli ilmatiloineen toimii talon ilmanvaihtojärjestelmän ja ns. energiakonseptin osana. Sen ulkokuori on päällystetty lasi- ja alumiinielementeillä, himmelimäinen teräsrakennelma taas on "ontto".

11

Foster and Partners

12, 13

Eri kerrosten alakatot ja koko rakenne ovat näkyvillä kirjasto- ja työskentelytiloissa: paikallavalettu puhdasvalpinta luo levollisen tunnelman. Betonirakenteinen avoporras kerrosten välillä houkuttelee liikkumaan koko tilassa.

taikosta käsin voi myös hahamottaa, mitä talossa tapahtuu ja keitä siellä on.

Sisääntulokerroksen alla on vielä pohjakerros, jossa on myös suljettuja kirjavarastoja.

Kalvomainen kupoli sallii häikäisemättömän päivänvalon ulottua erityisesti työ- ja lukupisteisiin, ja opiskelijat aistivat satojen muiden työskentelevän samanaikaisesti. Kovat rakenteet pehmeine mattoineen takaavat sen, ettei turhia kolinoita synny.

Lehterien sisäosat on omistettu kirjajhylyille, niiden ulkokehä ja pääaulan puoleiset ulokeparvekkeet ovat yhteensä 650 opiskelupisteen täyttämät. Pirstävä lisä ovat syväpunaiset lepotuolit niille, jotka eivät koko aikaa halua istua näyttöpäätteiden ääressä. Koko tila on WLAN-alueita.

RAUHALLINEN VÄRIMAAILMA TOISTAA MYÖS BETONIA

Arkkitehdin ajatus on ollut antaa päärooli ihmisille ja kirjoille. Kummatkin tuovat kovaan ytimeen ja pehmeän kuoren alle niiden tarvitseman värikkyyden ja elämän. Lukuun ottamatta meloninkeltaista, sisääntuloa ja toista pääovea korostavaa energiaväriä leimaavat rakennusta betonin harmaa, valkoinen ja siellä täällä hieman mustalla taitettu punainen. Parhaimmillaan talo on silloin, kun se on täynnä kummassakin betonisessa "aivolohkossa" tapahtuvaa elämää. Kova, näkyvillä oleva betonirunko antaa kevelle tilalle tunteen solidiudesta, läsnä olevan tiedon syvistä juurista. Betonimassa tasoittaa myös lämpötiloja, ja sillä on merkittävä rooli talon energiakonseptissa.

12

Tarja Nurmi

Tarja Nurmi

13

GEISTWISSENSCHAFTLICHE INSTITUTE DER FU BERLIN

(Rostlaube) 1967-79:

Candilis Josic Woods

Julkisivut edelliselle: Jean Prouvé

PHILOLOGISCHE BIBLIOTHEK DER FU BERLIN SEKÄ ROSTLAUBEN SANEERAUS 2001-2005:

Foster and Partners

Kerrosala:	noin 6500 m ²
Rakennuskustannukset:	noin 57 miljoonaa euroa
Pituus:	64 m
Korkeus:	19 m
Leveys:	55 m

Osoite:

Habelschwerdter Allee 45, 14195 Berlin, Germany
www.fosterandpartners.com

Teräsrakenteinen kupoli ilmatiloineen toimii talon ilmanvaihtojärjestelmän ja ns. energiakonseptin osana. Sen ulkokuori on päällystetty lasi- ja alumiinielementeillä,

THE BRAIN OF BERLIN

Freie Universität Berlin is one of the three large universities of Berlin, located in the Dahlem town block.

A newcomer in the sporadic campus area is the library of the Department of Philology, aptly referred to as the Brain of Berlin. It is a part of a wider building complex originally designed by Candilis Josic Woods, which in turn was based on the modular concept of le Corbusier. The building was also regarded as the first example of structuralism. Foster and Partners was responsible also for the refurbishment and renovation of the original metal-clad building; technical damages were found both on the Corten-steel façade and in the building frame, asbestos being the worst problem. In Berlin the building complex was called Rostlaube – a heap of rust.

Out of respect for the original idea, the new library that resembles the crust of the head in shape is located in the internal courtyards of the refurbished university building. Some smaller buildings were demolished to make way for the library.

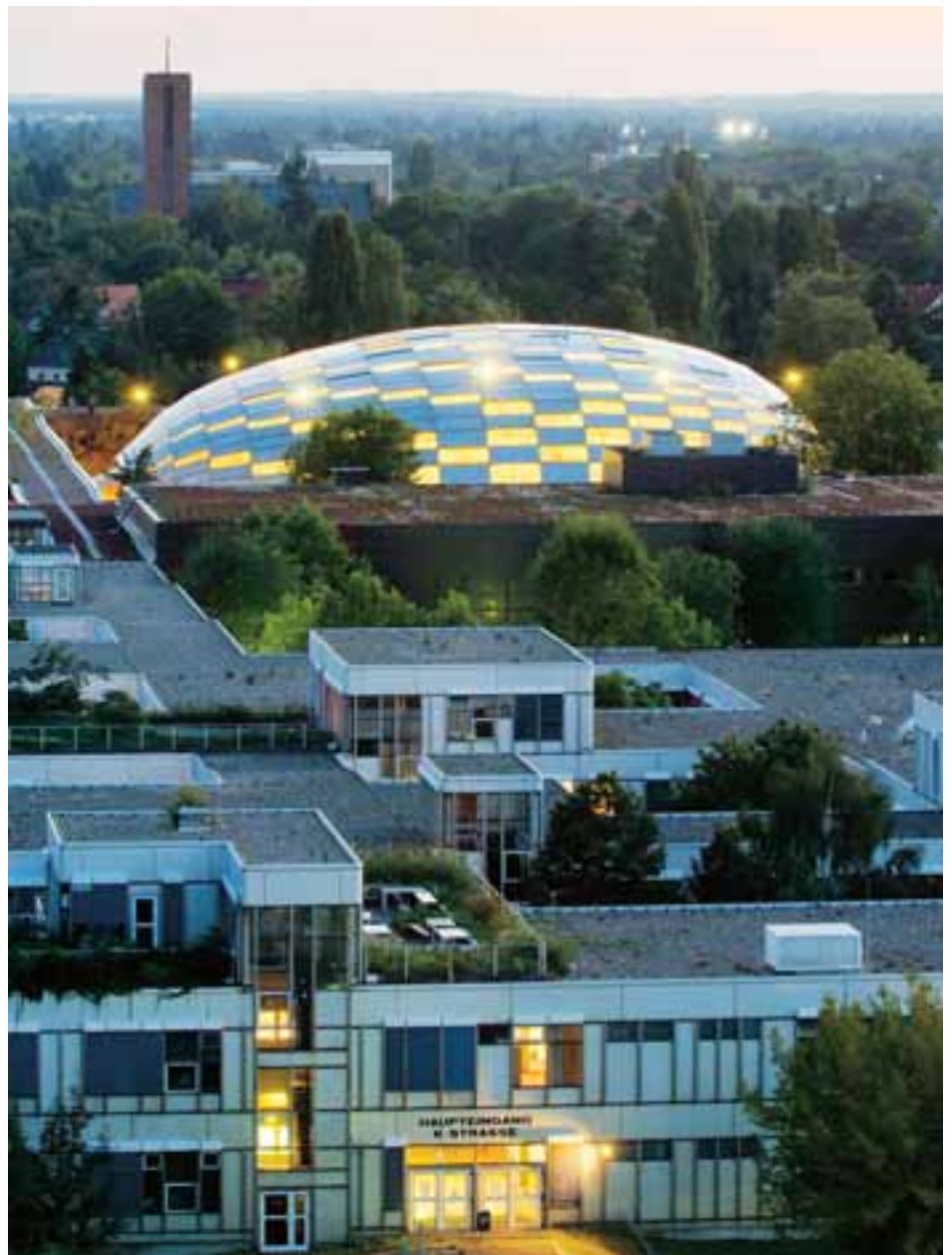
In terms of structures, the building is a sporadic mixture, but it forms an exceptionally ingenious entity. The building that contains the library and lecture rooms is built on a frame separated from the box-like large building mass, and left in plain sight. Because of the ventilation system and the total solution, ceilings on the different floors and the entire construction are visible: clean, cast-in-situ reinforced concrete.

The outer shell consists of a grid-like steel cupola that connects to the fibreglass internal surface of membrane type, and to the external envelope coated with prefabricated glass and aluminium units.

Space has been utilised in an optimum manner, and despite the vast number of books and several work points the interior gives an impression of exceptional spaciousness. The architect has also wanted to create a pleasant working atmosphere without any distractions.

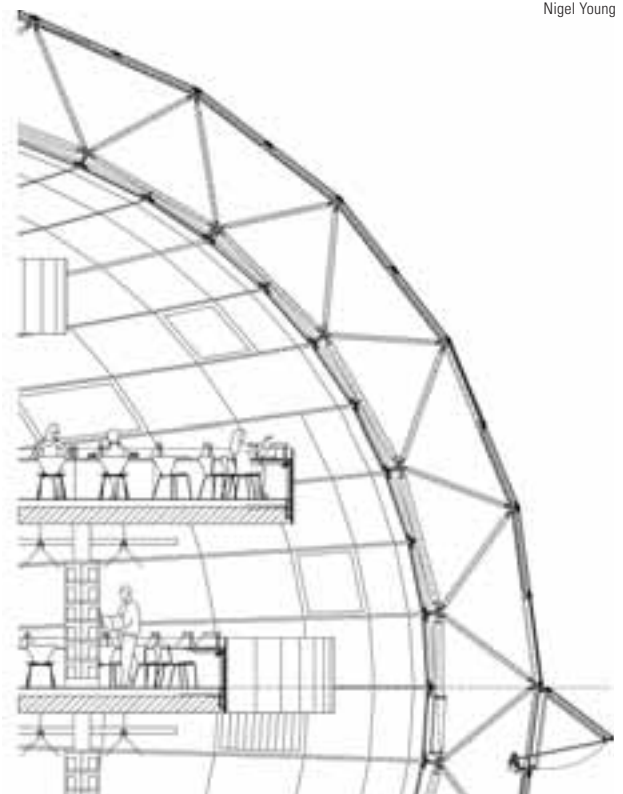
The internal facilities are built round a free standing concrete construction, with the different floor levels connected by two vertical main veins, like arteries running from the brain to the neck. There are also three internal balcony floors implemented as wings with interactive base forms, and symmetrical with respect to the central axis. An open concrete staircase runs between the balcony floors.

The objective of the architect has been to cast people and books in the leading roles. Both bring into the hard core and underneath the soft top surface the required colourfulness and liveliness. With the exception of the melon yellow entrance and the energy colour that emphasises one of the main doors, the building is characterised by concrete grey and white, with some red splashes tinted with black here and there. The building is at its best when both blocks of the concrete brain are filled with life. The hard visible concrete frame gives the lightweight interior an impression of solidity, of the deep roots of the knowledge that is present. The concrete mass also equalises temperatures and plays an important role in the energy concept of the building.

14

Nigel Young

15

Foster and Partners